

Festdikten

FYLGIAKLANGER

Fylgiahemmets 50-årsjubileum 2019
och
föreningen Fylgias 130-årsjubileum 2020

av
Catharina Östman

I. Erfarenhetens bågare

Och nu har decennier fogats till decennier,
år av tjänande, vilja att hjälpa, erbjuda trygghet
för dem som behöver
stöd i sin levnads kväll.

Alla dessa minnen av ansikten som funnits,
som finns!

Allt som varit möjligt under åren:
möten som oaser i åldrandets öken,
ljus som trängt fram ur mörka vrår,
alla de gånger en stödande arm
blev det som behövdes
för den som inte orkade själv.
De anställda – var och en med sin uppgift, alla
lika nödvändiga. Och allt de gjort!
Duschat, tvättat, hållit rummen snygga,
vårdat, bistått, hjälpt med kläder.
Kokat saft och sylt. Öst upp gröten mjukt på tallrikar.
Kommit med kvällsbrickan, påmint om det
som annars glömts bort. De anställda – levande minnen,
med kunskap som vidgats
år efter år.

Och föreningen Fylgias alla medlemmar, somliga troget
i tiotals år. Broderat dukar, stickat sockor, gjort pascha
och Gamla mormors senap. Påskpynt, julkort.
Måndagsmöten. Basarer. Mottot: en guldkant i vardagen
för alla boende.

Testamenten. Donationer. I det tysta,
eller mera känt.
Gåvor som verksamhets viktiga vagga. Allt som blev möjligt
år efter år!

Alla dessa hjärtan som klappar tillsammans
för människan – människan som finns
till livets slut.
Över tvåhundra hjärtan som klappar tillsammans
för sextiototal boende idag.

Allt undanskymt arbete bortom rubrikerna
men arbete omsorgsfullt arkiverat inom oss.
Vi vet. Hur mycket det var. Trots tider av bekymmer.
Vi vet också hur vi blev vägleda genom allt så att vi nu
kan lyfta vår erfarenhets bågare och säga:
Skål!

II. Ett hem av trygghet

De äldre ska ha ett hem av trygghet.
Det vill vi ge.
Ett hem med fotografier och kända möbler.
Det öppnar vi för.
Ett hem där frågor och rop blir hörda.
Dit vill vi nå.
Ett hem där de äldre får äta tillsammans,
sjunga tillsammans,
minnas tillsammans.
Det har vi skapat.

Vi säger till dem: "Lita på oss,
varje dag. Vi skräddarsyr det du behöver.
Och har du fyllt nittio eller mer
ska du ännu få välja din vardag. Känn dig som hemma
på Linneahemmet. Hannahemmet. Fylgiahemmet. Ditt hem."

Låt oss få hjälpa de äldre att känna
som en klang inom sig var dag när de vaknar:
"Jag är en del av livet
så länge jag andas."

Och om det blir svårt någon dag för den äldre,
låt oss då sitta på sängen en stund,
finnas tillsammans
utanför tiden,
bara sitta tillsammans en stund.

III. Vår hemlighet

Det är något som vi vet.
Vi har hittat ljuset i de äldres ögon när de ler,
vi har sett tacksamheten när de får vad de behöver
och det är så de ger oss: levande i nuet,
burna av ålder och minnen,
burna av genomkämpade erfarenheter,
levande just nu
innan solen går ner,
medan himlen ännu skiftar i plommonlila och persikorött,
medan daggen ännu faller i tidiga morgnar
som om det var den första morgonen.

De äldre ger oss sin hand, sin blick,
de ger oss sin tillit när de ber om hjälp,
de ger oss den glädje vi känner
när vi får bidra till deras hälsa,
deras rörlighet, deras krets av gemenskap.
Vår hemlighet: att det är *vi* som får av *dem*!

Vi förkunnar ett människovärde
som finns i det levande ögonblicket
av skratt eller tårar.
Vi vet vad samhället har glömt i all sin hets.
Alla dessa pärlemorstunder
hos dem som har tid
att sitta i gungstol, att gå
i rollatorns rytm, tid att märka
vem som kommer och far, känna gatans väsen
bortom trafikens hårda puls.

Vi förkunnar den musik
som finns dold i de äldres tystnad och stapplande ord,
musik dold under glömska och trötthet.
Vi är stolta över de som ännu lever.
I vårt möte med dem
lever vi själva ännu lite mer.

IV. Till den gamla

Till den gamla vill jag säga:

Vila, ta det lugnt och andas
fram dig själv.

Gå så långt som benen orkar,
inte mera, inte mindre. Bär ditt liv
som berättelser in i de ungas ansikten.

Du är vår länk till äldre tider – som om du
i själva verket lyfte in en regnbåge mellan vår tid och din!

Tänk på allt du gått igenom. Var stolt.

Du klarade det. Du visar

att det går att leva

också när vänner och anhöriga dör.

Var stolt över allt som du vågade älska
innan du förlorade det.

Var stolt över allt som du vågade välja
innan krafterna började tryta.

Och när du inte orkar berätta längre,
inte bjuda gäster, inte knäppa dina knappar

eller ta på dina stödstrumpor själv,

vet: att finnas i världen är redan en gåva.

Någon ser mening i allt som händer.

Vila i det

– också om

du inte ser den själv.

V. Protesten

Detta är en protest
mot alla som skuffar undan, skyndar vidare,
mot alla som vill att man bara ska bo kvar därhemma
när man åldras
hur trött och ensam och otrygg man än är!

Detta är en protest
mot dem som erbjuder ett annat hem men som
räknar pengar på förminskande sätt: väger blöjor,
klär de gamla i pyjamas klockan sex om kvällen för att
spara, spara
i evinnerligt vinstdrivande syften
som utgår från blick som inte ser,
öra som inte hör.
Detta är en protest mot tanken
att de gamla ska hållas tystade i sina trånga bås
och aldrig kunna önska sig
så mycket som en promenad mot stranden.

Hör, alla! Vinden går i träden
och säger: "Frisk luft åt alla gamla,
luft i lungorna, luft att tala
ur hjärtat.
Om ensamhet. Trötthet.
Och allt fortsatt levande innan man dör!
Luft att tala
allt!"

Om samhällsdebatten tystnar
fyller vi den med syre på nytt
tills fullmånen lyser på de gamlas ansikten
och de skrattar till av häpnad, lyckliga
över att ännu räknas.

VI. Inbjudan

Detta är en inbjudan.
Hej, samhället!
Vi vill
att du ser alla levande berättelser
som gömmer sig i alla rynkiga ansikten.
Dessa ansikten som hjälper oss
att se vad människovärde är, att förstå
den sanna essensen i att betyda och finnas till
bortom arbete och tillrättalagt utseende.

Hej, samhället!
Du behöver denna medvetenhet
för att förstå vad du kämpar för
genom hela långa livet.
Detta är en inbjudan:
till att utbilda fler vårdare, höja lönerna,
intervjua alla som bor på vårdhem
och alla som besöker vårdhem.
Skål för den framtid då
problem ska tas på allvar!

För se: varje utmaning
är en inbjudan till ny kunskap,
och varje ny kunskap
är en inbjudan till nya lösningar

som när ett träd växer ännu lite högre
så att örnarna ser det på håll.

”Ålderdomen och de äldre har en fantastisk ekonomisk potential”,
säger professor Alf Rehn i Hufvudstadsbladet.¹
Hör du, samhället!
Nu är det dags att ta reda på vad han menar.

Catharina Östman 2019

¹ Hbl 23.2.2019.